

Bornholmsmodellen – Vägen till läsning – Språklekar i förskoleklass

Ingvar Lundberg

Vad är Bornholmsmodellen?

Bornholmsmodellen är ett övningsmaterial som handlar om språklekar i förskoleklass. Syftet är att i lekens form träna och utveckla barnens språkliga medvetenhet. Den är utarbetad av den nu avlidne läsforskaren Ingvar Lundberg och bygger på ett forskningsprojekt han hade på den danska ön Bornholm. Den första skriften om Bornholmsmodellen kom 1980.

Varför ska vi arbeta efter den här modellen?

Språklig medvetenhet är en viktig förutsättning för god läsinlärning. Det är flera forskare överens om. Att vara språkligt medveten innebär att man kan uppmärksamma språkets form och samtidigt bortse från innehållet. Ett viktigt steg för att kunna ”knäcka läskoden”, dvs när man förstått hur orden kan delas upp i fonem (ljud) och hur fonemen kan representeras av bokstäver.

Språklekarna i det här materialet är koncentrerade på sådant som har en tydlig positiv effekt på läsinlärningen. Det är viktigt att övningarna görs i lekform för att väcka barnens nyfikenhet, lust och glädje inför språket.

Om språklekarna genomförs systematiskt, kan de både förebygga lässvårigheter och underlätta läsinlärningen.

En ytterligare positiv effekt som visat sig är att barnens uppgiftsorientering utvecklas, dvs uppmärksamhet, koncentration och uthållighet, som ju har stor betydelse för framgång i skolan.

Vad vet vi från forskningen?

- Metoden är vetenskapligt utprovad och utvärderad med goda resultat!
- Genom att kartlägga den fonologiska medvetenheten redan i förskoleklass, kan man på gruppnivå förutsäga om barn får svårigheter med läsinlärningen.
- Språkliga lekar och övningar i förskoleklass kan höja den fonologiska medvetenheten (dvs att man är medveten om att orden är uppbyggda av ljud).
- Språkliga lekar i förskoleklass underlättar läsinlärningen.
- Barn som är i riskzonen för att senare utveckla läsproblem (t ex dyslexi), har speciell nytta av språkliga lekar i förskoleklass.
- Man kan med fördel genomföra lekarna i grupp.
- Alla barn har nytta av lekarna.